

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE DREPT ȘI ȘTIINȚE SOCIALE
CATEDRA DE DREPT PUBLIC
CATEDRA DE DREPT PRIVAT

Victoria ȚARĂLUNGĂ, dr., conf.univ.
Ina ODINOKAIA, dr., conf. univ. int.

GHID METODIC PRIVIND ELABORAREA ȘI SUSȚINEREA
TEZELOR DE LICENȚĂ
(Ediția a II-a revizuită)

Bălți – 2018

Discutat și aprobat la
Consiliul Facultății de Drept și Științe Sociale,
proces-verbal nr.5 din 11.12.2017

Decanul FDȘS,
conf.univ., dr. Vitalie RUSU

Discutat și aprobat la
Ședința Catedrei de drept public,
proces-verbal nr.3 din 30.10.2017

Șeful Catedrei de drept public,
lect.sup.univ., dr. Mariana SPATARI

Discutat și aprobat la
Ședința Catedrei de drept privat,
proces-verbal nr.3 din 22.11.2017

Șeful Catedrei de drept privat ,
conf.univ., dr. Ina ODINOKAIA

CUPRINS:

1. ASPECTE INTRODUCATIVE	4
2. PREVEDERI PRELIMINARE	5
2.1. Elaborarea și alegerea temei tezei de licență.....	5
2.2. Etapele elaborării tezei de licență	7
2.3. Rolul conducătorului științific.....	9
3. STRUCTURA, CONȚINUTUL ȘI VOLUMUL TEZEI DE LICENȚĂ.....	10
4. CERINȚE REFERITOARE LA REDACTAREA TEZEI DE LICENȚĂ	14
4.1 Exigențe privind perfectarea referințelor subpaginale / notelor de subsol.....	14
4.2. Exigențe de editare	16
4.3. Recomandări stilistice	17
4.4. Exigențe etice	17
5. PREZENTAREA ȘI EVALUAREA TEZEI.....	18
5.1. Procedura de admitere la susținere a tezei de licență	18
5.2. Susținerea tezei de licență	18
5.3. Evaluarea tezei de licență.....	19
6. ANEXE.....	21
Anexa 1. Cerere privind aprobarea temei tezei de licență	21
Anexa 2. Planul calendaristic de executare a tezei de licență	22
Anexa 3. Foaia de titlu (model).....	23
Anexa 4. Verso foii de titlu	24
Anexa 5. CUPRINS (model).....	25
Anexa 6. Lista abrevierilor (model)	26
Anexa 7. Asigurarea bibliografică a tezei	27
Anexa 8. Modele de perfectare a anexelor	31
Anexa 9. Avizul – tip al conducătorului științific la teza de licență	38
Anexa 10. Declarația privind asumarea răspunderii (model).....	39
8. BIBLIOGRAFIA.....	40

1. ASPECTE INTRODUCTIVE

Prezentul Ghid este redactat în conformitate cu prevederile normative din domeniu,¹ fiind adresat studenților, conducătorilor științifici și membrilor comisiilor pentru examenul de licență, stabilind regulile unificate privind elaborarea și susținerea tezei de licență la specialitățile: *0421.1 Drept și 0400.1 Administrație publică*.

Teza de licență, în calitate de formă de evaluare finală a activității academice a studentului se elaborează în ultimul an al ciclului I, studii superioare de licență. Conform planului de învățământ, perioada elaborării tezei de licență este precedată de un stagiu de practică (practica de cercetare), care are drept scop consolidarea cunoștințelor teoretice obținute pe parcursul anilor de studii, selectarea informației necesare pentru elaborarea tezei de licență și obținerea unor abilități în domeniul de formare profesională.

Teză de licență reprezintă o lucrare originală, fundamentată științific care are drept scop evaluarea competențelor studenților de a efectua cercetări, de a aplica cunoștințe teoretice în procesul de elaborare a unor soluții practice, specifice domeniului de formare profesională.²

Spre deosebire de alte lucrări științifice (rapoarte, articole etc.), în care autorul își expune opiniile și ideile sale teoretice într-un mod pe care îl consideră oportun, teza de licență este elaborată în conformitate cu metodologia cercetării științifice.

Teza de licență presupune conceperea și elaborarea - sub îndrumarea cadrului didactic care are calitatea de conducător științific - a unui text care cuprinde, într-o succesiune logică și ordonată, informații, idei și opinii ale autorului, desprinse sau formulate în urma studierii literaturii de specialitate și a practicii organelor competente în domeniu. Lucrarea de licență elaborată este prezentată și susținută în fața unei comisii de licență.

Teza de licență, în calitate de lucrare de cercetare științifică, contribuie la formarea și dezvoltarea competențelor *generale* și *speciale*.

A. Competențe generale:

- comunicarea științifică scrisă și orală în elaborarea și prezentarea tezei de licență;
- investigarea cercetărilor științifice în domeniu;

¹ Codul Educației al Republicii Moldova, nr.152 din 17.07.2014; Legea privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I, nr.142-XVI din 07.07.2005; Planul-cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III - Doctorat), aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 1045 din 29.10.2015; Regulamentul de organizare a studiilor în învățământul superior în baza Sistemului Național de Credite de Studiu, aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 1046 din 29.10.2015; Cadrul Național al Calificărilor al Republicii Moldova și Cadrul Național al Calificărilor pentru învățământul superior pe domenii de formare profesională, aprobate prin Ordinul Ministerului Educației nr. 934 din 29.12. 2010; Regulamentul-cadru privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență, aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 1047 din 29.10.2015.

² Pct.3 din Planul-cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III - Doctorat)

- executarea unor sarcini profesionale complexe, în condiții de autonomie și independență profesională;
- autocontrolul procesului de învățare, autoevaluarea nevoilor de formare, analiza reflexivă a propriei activități de cercetare;
- asumarea responsabilității etice pentru rezultatele cercetării prezentate în teza de licență;
- contribuirea la progresul cunoașterii prin cercetări originale, cu impact național sau internațional.

B. Competențe specifice:

- identificarea problemei de cercetare și formularea problemei de cercetare;
- proiectarea activității de cercetare;
- folosirea instrumentarului conceptual și metodologic pentru explicarea, interpretarea și soluționarea unor probleme teoretice și practice specifice domeniului de cercetare;
- sistematizarea și compararea situațiilor existente sau potențiale în domeniul de cercetare;
- interpretarea și dezvoltarea ideilor și abordărilor existente;
- utilizarea nuanțată și pertinentă a criteriilor și metodelor de evaluare pentru a formula judecați de valoare și a fundamenta decizii constructive.

Prin lucrarea de licență se evaluează:

- cunoașterea în detaliu a temei majore în care se încadrează tema de cercetare;
- capacitatea de elaborare a unui demers teoretic și metodologic propriu de argumentare a unor ipoteze sau teme de cercetare și de investigare a acestora;
- capacitatea de a dezbate tema de cercetare investigată cu experți în domeniu și de a susține cu argumente și date empirice poziția adoptată.

Teza se elaborează în limba programului de studiu pe care l-a urmat studentul sau în altă limbă de circulație internațională, autorizată prin decizia catedrei de profil.

Responsabilitatea și meritul pentru conținutul și redactarea tezei îi revine studentului, care este obligat să elaboreze și să redacteze teza în conformitate cu rigorile impuse de prezentul ghid, iar nerespectarea acestora atrage după sine penalizări în notare.

2. PREVEDERI PRELIMINARE

2.1. Elaborarea și alegerea temei tezei de licență

Activitatea de lucru asupra tezei de licență debutează cu alegerea domeniului de cercetare a lucrării, care poate fi selectată din tematica elaborată și propusă de Catedra de profil și aprobată de către Consiliul Facultății. Tematica tezelor de licență aprobată se comunică studenților cel târziu la finele penultimului an de studii, fiind reactualizată anual.

Studentii pot înainta, în baza unei cereri scrise, propuneri către șeful Catedrei de profil privind tematica tezei de licență, acestea fiind examinate și, după caz, aprobate la ședințele catedrelor și Consiliul Facultății. Se încurajează elaborarea tezelor de licență la solicitarea practicienilor cu implementarea rezultatelor obținute.

Studentii *selectează* tema pentru teza de licență din lista propusă de catedrele de profil, de regulă, la finele penultimului an de studiu, dar nu mai târziu de prima lună a anului terminal de studii.³

Temele tezelor de licență trebuie să acopere integral aria domeniului general de studiu, să vizeze domenii interdisciplinare cu un grad avansat de noutate, să conțină probleme de cercetare la nivel instituțional, național și internațional.

Cadrelor didactice care elaborează tematica tezelor trebuie să țină cont de actualitatea și importanța problematicii temei din punct de vedere teoretic și practic. O importanță deosebită reprezintă formularea titlului lucrării, acesta reflectând oportunitatea investigației.

Cerințele de bază privind formularea titlului tezei de licență:

- să conțină o anumită informație, ce ne oferă o reprezentare generală despre conținutul, ideile de bază, noutatea lucrării;
- să fie expresiv și, totodată, să se deosebească de titlurile lucrărilor similare;
- să conțină termeni semnificativi, cuvinte-cheie;
- să fie scurt și nesofisticat, să fie concis, dar destul de explicit, clar și complet conținând între 5 și 12 cuvinte semnificative;
- să nu conțină cuvinte care nu contribuie la sporirea valorii lui informative;
- să fie evitați termenii cu mai multe sensuri sau cu circulație locală⁴.

Nu există o ierarhie valorică a temelor propuse, fiecare temă permițând obținerea notei maxime, în condițiile respectării condițiilor și cerințelor stipulate.

Alegerea temei de cercetare se realizează în baza următoarelor *criterii*:

- actualitatea și impactul social al investigației realizate;
- oportunitățile de angajare a studentului;
- posibilitatea dezvoltării temei de cercetare la ciclul II, studii superioare de master;
- aptitudinile personale de cercetare, analiză, prezentare etc.
- nivelul de cunoștințe generale și de specialitate;
- interesul anterior demonstrat pentru problema științifică dată;
- posibilitatea de documentare bibliografică, etc.

³ Pct. 27 din Regulamentul-cadru privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, nr. 1047 din 29.10.2015.

⁴ Țapoc V., Capcelea V. Cercetarea științifică. Manual pentru facultăți socioumanistice. Chișinău: Arc, 2008. p. 203.

Este bine ca studenții să-și efectueze cercetările bibliografice pentru selectarea literaturii necesare prezente în colecțiile bibliotecii instituției în care-și fac studiile sau în alte biblioteci, la care au acces.

Alegerea temei, ca prim pas în realizarea tezei, se efectuează de către student independent, în concordanță cu interesele științifice proprii sau la sugestia profesorului care ulterior va deveni conducătorul tezei.

Studentul beneficiază de dreptul de a solicita *schimbarea temei tezei* o singură dată în timpul studiilor de licență, *dar nu mai târziu decât cu 3 luni până la susținerea tezei*. Schimbarea temei, după caz, se aprobă de către catedra de profil, în cadrul aceluiași domeniu în care a fost înmatriculat studentul, și nu implică modificarea duratei studiilor sau elaborării tezei.

Pentru *înregistrarea* temei selectate studentul se adresează cu o cerere în scris (**ANEXA 1.**) către șeful Catedrei de profil, în care se indică tema tezei de licență aleasă și (opțional) conducătorul științific.

La rândul său, catedra, timp de o lună, ia decizia de fond, desemnează conducătorul științific și confirmă tema solicitată de student, stabilind totodată ultima ei variantă.

2.2. Etapele elaborării tezei de licență

După aprobarea temei și desemnarea conducătorului științific, începe procesul de elaborare a tezei de licență, care include următoarele *etape*:

Documentarea la tema de cercetare - constituie o etapă de importanță majoră în realizarea lucrării, deoarece condiționează calitatea tezei. Documentarea presupune obținerea de informații și date la tema tezei, care vor fi în continuare sistematizate, prelucrate, analizate și utilizate de autor în redactarea lucrării. Datorită volumului impunător de date și informații, activitatea de documentare trebuie să fie selectivă și nu exhaustivă. Bibliografia cu cea mai mare relevanță pentru tema de cercetare se stabilește de către student în comun cu conducătorul științific.

Activitatea de documentare include: *a. documentarea teoretică și b. documentarea practică (de tip aplicativ)*.

Documentarea teoretică realizată din bibliografia de specialitate (acte normative, cărți, reviste de specialitate, teze de doctorat, rapoarte de cercetare etc.) presupune elaborarea unui cadru de referință, care include acele surse ce oferă o tratare directă a temei supuse cercetării.

Documentarea practică (de tip aplicativ) presupune cunoașterea de către student pe cale directă a problematicii alese (studierea practicii judiciare (dosare, hotărâri, sentințe, raportări statistice), consultarea specialiștilor din domeniul respectiv etc.) și permite identificarea strategiilor metodologice relevante utilizate pentru tratarea temei alese.

Documentarea presupune procesarea, sistematizarea și analiza datelor și informațiilor colectate, constituind etapa preliminară în elaborarea tezei de licență.

Întocmirea planului provizoriu al tezei. Planul tezei de licență reprezintă structurarea activităților de cercetare în baza analizei informațiilor la tema investigată, formularea căruia se realizează în conformitate cu următoarele cerințe:

- să dezvolte tema de cercetare și să demonstreze actualitatea materialului prezentat;
- să cuprindă o parte introductivă, în care să fie argumentată actualitatea și importanța temei de cercetare, scopul și obiectivele tezei, gradul de investigație a temei, suportul metodologic și teoretico-științific al lucrării, noutatea științifică a rezultatelor obținute, importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării, sumarul compartimentelor tezei;
- să atingă scopul și obiectivele formulate prin capitolele și subcapitolele lucrării;
- să structureze materialul ales, astfel, încât fiecare capitol să corespundă unei întrebări formulate;
- să reflecte în partea finală a lucrării, în mod obligatoriu, concluziile și propunerile rezultate din lucrare.

Pentru început, se elaborează planul provizoriu al tezei, în corespundere cu sugestiile conducătorului științific, care pe parcursul studiului și documentării detaliate se definitivează.

După întocmirea planului provizoriu al tezei de licență, urmează întocmirea de către student, împreună cu conducătorul științific, a unui *Plan calendaristic de executare a tezei de licență (ANEXA 2.)* care să cuprindă termenele de realizare a diferitor părți componente ale activității de elaborare a tezei.

Acest Plan calendaristic prevede: a) planificarea elaborării compartimentelor tezei de licență în scopul evitării crizei de timp și b) exercitarea controlului treptat asupra elaborării lucrării de licență de către conducătorul științific (analiza conținutului capitolelor lucrării, pe măsura elaborării acestora, formularea sugestiilor, observațiilor etc.)

Planul calendaristic trebuie să conțină următoarele activități cu indicarea termenilor de executare:

- selectarea surselor bibliografice;
- întocmirea planului provizoriu al tezei;
- studierea literaturii selectate, practicii judiciare și a altor materiale din domeniul supus cercetării;
- prezentarea și aprobarea de către conducătorul științific a planului definitiv al tezei de licență;
- selectarea și prelucrarea informației acumulate în timpul stagiilor de practică sau în instituțiile de profil;

- scrierea tezei de licență;
- prezentarea variantei inițiale (*în maculator*) a tezei conducătorului științific;
- redactarea conținutului tezei;
- definitivarea textului lucrării, copertarea tezei și prezentarea ei la catedră.

Studentii care nu îndeplinesc planurile calendaristice asupra tezelor sunt obligați să prezinte conducătorilor științifici explicațiile referitoare privind motivele neîndeplinirii acestor sarcini.

Culegerea, prelucrarea și sistematizarea informațiilor cu caracter practic. Acestea pot fi obținute atât din studierea practicii judiciare și practicii organe de profil, relevante pentru prezenta cercetare, cât și din diferite surse externe de informații secundare (materiale ale diferitelor întreprinderi, instituții, asociații, centre și instituții de cercetări etc.). Informația cu caracter practic studentul o obține în decursul desfășurării stagiului de practică.

Elaborarea părții textuale a tezei - elaborarea compartimentelor tezei de licență conform cerințelor prezentului Ghid.

Prezentarea tezei de licență conducătorului științific, înainte de copertare, pentru ca acesta să aibă posibilitatea să facă observațiile ce impun completări și/sau modificări ce ar îmbunătăți calitatea tezei.

Imprimarea și copertarea a două exemplare ale tezei de licență în copertă cartonată.

Depunerea la Catedra de drept public / privat, în dependență de tema de cercetare, în termenul stabilit, a două exemplare al tezei de licență, precum și versiunea în format electronic al acesteia pe CD.

Studentul, în calitate de autor, este singurul care poartă responsabilitate pentru exactitatea și veridicitatea tuturor datelor prezentate în lucrare.

Dacă studentul nu reușește să elaboreze teza la timp, el are dreptul să susțină această lucrare peste un an, cu suportarea cheltuielilor aferente.

2.3. Rolul conducătorului științific

Pentru dirijarea activităților de elaborare a tezei de licență, catedra de profil desemnează, în calitate de *conducător științific al tezei de licență*, un cadru didactic care deține titlu științific și științifico-didactic. Pentru coordonarea activităților de elaborare a tezei de licență, în baza deciziei catedrei de profil, poate fi numit, cu titlu de excepție, în calitate de conducător științific, un cadru didactic fără grad științific. În acest caz, se va desemna, pentru coordonarea activității de elaborare a tezei de licență și un consultat științific, care va fi un cadru didactic cu grad științific. Alegerea coordonatorului științific al lucrării de licență se poate face până sau după alegerea temei.

Criteriile de care se ține cont la alegerea coordonatorului pot fi următoarele:

- unitatea de curs pentru care a optat studentul (promovată de un anumit profesor) și care a fost cel mai bine însușită în perioada studiilor universitare;
- comunicarea liberă, științifică, bazată pe respectul și aprecierea reciprocă între student și coordonator;
- nivelul academic al cadrului didactic.

Conducătorul științific al tezei de licență are următoarele atribuții:

- *asigură îndrumarea științifică, profesională și deontologică* a fiecărui student;
- *coordonează elaborarea și aprobă* planul tezei de licență și planul calendaristic de executare a acesteia;
- *consultă studentul* de fiecare dată când acesta solicită, în orele de serviciu;
- *apreciază calitatea* conținutului capitolelor elaborate și face observații și sugestii de completare sau de reconsiderare, dacă este cazul;
- *evaluează* periodic nivelul de realizare a obiectivelor de etapă;
- *analizează* conținutul integral și forma finală a tezei, întocmind în baza variantei finale a unui aviz de apreciere și de recomandare spre susținere.

În caz de plagiat, conducătorul științific va consemna acest fapt în avizul său și va propune neadmiterea tezei de licență la susținere.

1. STRUCTURA, CONȚINUTUL ȘI VOLUUL TEZEI DE LICENȚĂ

Structura lucrării trebuie să aibă o dimensionare optimă, astfel încât să se evite, pe de o parte, segmentarea excesivă a materialului elaborat, iar pe de altă parte, realizarea unor capitole supradimensionate. Un număr de 2-3 capitole poate fi apreciat ca fiind optim. Pentru fiecare capitol studenții vor propune un titlu propriu care să reflecte specificul lucrării.

Teza de licență conține următoarele compartimente:

Denumirea compartimentului		Volum, pagini, format A4, font 12, interval 1,5
1.	Foaia de titlu	1 pagină
2.	Cuprins	1-2 pagini
3.	Lista abrevierilor (opțional)	1- pagină
4.	Introducere	2-4 pagini
	a. <i>actualitatea și importanța problemei abordate;</i>	
	b. <i>scopul și obiectivele tezei;</i>	
	c. <i>gradul de investigație a temei;</i>	
	d. <i>suportul metodologic și teoretico-științific al lucrării;</i>	
	e. <i>noutatea științifică a rezultatelor obținute;</i>	
	f. <i>importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării;</i>	
	g. <i>sumarul compartimentelor tezei.</i>	
5.	Compartimentele de bază ale tezei (teza conține 2 sau 3 capitole)	

	I. - Titlul capitolului 1.1 1.2 1.3	10-20 pagini
	II. - Titlul capitolului 2.1. 2.2 2.3 2.4	10-20 pagini
	III. - Titlul capitolului 3.1 3.2	10-20 pagini
7.	Concluzii și recomandări	2-5 pagini
Total pagini		40-45 pagini⁵
8.	Bibliografie	până la 10 pagini
9.	Anexe	nu mai mult de 1/3 din conținutul lucrării
10.	Declarația privind asumarea răspunderii	1 pagină

Foia de titlu (ANEXA 3.) - va conține informația despre denumirea ministerului de resort; denumirea instituției de învățământ, facultatea și catedra la care se elaborează teza; denumirea temei; numele și prenumele complet al autorului, numele și pronumele conducătorului științific cu indicarea titlului științifico-didactic, funcția deținută; localitatea și anul susținerii.

Partea *verso* a foii de titlu va conține informația despre susținerea prealabilă a tezei: *data ședinței catedrei, numărul procesului verbal și semnătura șefului de catedră (ANEXA 4.)*

Cuprinsul (ANEXA 5) - trebuie să reflecte întocmai conținutul lucrării, cu evidențierea clară a paginii la care se găsesc introducerea, nivelurile de conținut (capitole, subcapitole etc.), concluziile, bibliografia și anexele. Cuprinsul se recomandă să fie plasat la începutul lucrării, pentru a facilita accesul rapid la conținut. De asemenea, trebuie să fie extrem de exact, fără erori de paginație.

Lista abrevierilor (opțional) – în ordine alfabetică sunt prezentate toate acronimele folosite în text, împreună cu semnificația inițialelor și traducerea în limba română, dacă este cazul (**ANEXA 6**).

Introducerea - are rolul de a informa cititorul / evaluatorul despre conținutul și obiectivele lucrării, prezentând sintetic nivelul de investigare a subiectului cercetat, motivația alegerii temei, etc. În această parte a lucrării se vor prezenta, următoarele aspecte:

1. *Actualitatea și importanța problemei abordate* prin care se va argumenta, din punct de vedere științific, oportunitatea cercetării temei tezei de licență, evidențiindu-se legătură cu practica social-juridică al Republicii Moldova.

⁵ Numărul total al paginilor (40 – 45) este indicat de la *Introducere* până la *Bibliografie*

2. *Scopul și obiectivele tezei.* Scopul lucrării rezultă din formularea problemei pe care studentul și-a propus s-o cerceteze. În vederea atingerii scopului propus se formulează o serie de obiective ce urmează a fi atinse gradual pe parcursul cercetării.
3. *Gradul de investigație a temei* elucidează stadiul actual al cercetării problematice abordate, atât în țară, cât și în străinătate, realizându-se o trecere succintă în revistă a literaturii științifice existente în domeniul de cercetare, cu evidențierea aportului diferitor cercetători la tema de cercetare.
4. *Supportul metodologic și teoretico-științific al lucrării* - reflectă metodele, tehnicile și procedeele de cercetare utilizate de student pentru elaborarea tezei, precum și sursele teoretice care au servit drept bază a lucrării;
5. *Noutatea științifică a rezultatelor obținute* - elucidează aportul personal concret al autorului tezei la tema de cercetare.
6. *Importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării* – autorul trebuie să argumenteze în ce constă valoarea teoretică și practică a cercetării.
7. *Sumarul compartimentelor tezei* - prezintă într-o formă succintă a structurii și rezumatelor compartimentelor lucrării.

Conținutul de bază al tezei de licență - se referă la capitolele și subcapitolele care alcătuiesc lucrarea, structurate într-o consecutivitate logică, evitându-se alăturarea de texte disparate. Numărul de unități (capitole/subcapitole) nu trebuie să fie exagerat (2-3 capitole, fiecare având câte 2-4 subcapitole), iar împărțirea pe unități nu trebuie să fie întâmplătoare, ci să reflecte în mod unitar, conținutul temei abordate.

Capitolul reflectă o problemă separată a temei de cercetare și are drept obiectiv soluționarea unei sarcini concrete, *subcapitolul* este parte componentă a acestei probleme, redând un aspect mai îngust al acestei probleme.

Pentru a evidenția aportul personal al studentului la investigarea problemei respective, este necesar să se țină cont de câteva *principii în scrierea capitolelor (compartimentelor)* tezelor:

1. *divizarea părții de fond* (a conținutului propriu-zis) a tezei în capitole și subcapitole trebuie să fie suficient de detaliată pentru a oferi o viziune logică, coerentă a tezei și să permită regăsirea rapidă a elementelor acesteia;
2. *expunerea materialului* se va face gradat, de la cunoscut spre necunoscut, de la general spre particular;
3. *în procesul cercetării* se vor omite detaliile nesemnificative, deoarece dorința de a fi prea explicit poate conduce la pierderea certitudinii, la mutarea accentului spre aspectele

neesențiale ale problemei discutate de autor și, în cele din urmă, la aprecierea neadecvată a tezei de licență⁶;

4. *îmbinarea, în capitolele tezei, a aspectelor teoretice cu cele practice sau elaborarea unui capitol separat, în care ar fi prezentată practică, fapt care ar demonstra capacitatea de a selecta sursele bibliografice necesare și, totodată, capacitatea de a argumenta soluțiile practice conforme domeniului de formare profesională.*

Astfel, studentul va trata în compartimentele tezei (capitole/ subcapitole) problema cercetată, va elucida comparativ opiniile expuse în literatura de specialitate la problema vizată, va realiza obiectivele propuse din start, va expune opiniile personale și va formula concluzii și recomandări la tema de cercetare.

Concluzii și recomandări. Concluziile conțin prezentarea succintă a principalelor rezultate obținute în lucrare, putând fi menționate și eventuale probleme rămase deschise, propuneri privind potențialele direcții viitoare de cercetare legate de tema abordată și recomandări de aplicare practică a rezultatelor obținute. Concluziile se redactează în relație logică cu obiectivele cercetării, acestea trebuie să fie obiective, științifice și bine fundamentate. La acest compartiment nu se mai fac noi argumentări și nu se formulează concluzii care nu au fost demonstrate în textul lucrării.

Bibliografia. Bibliografia conține lista tuturor surselor de informație utilizate de către autor pentru elaborarea tezei de licență. Credibilitatea unei lucrări este strâns legată de aceste referințe bibliografice, care arată cât este de informat și de avizat autorul cu privire la actualitatea și necesitatea lucrării pe care o prezintă.

În lista bibliografică se înserează doar lucrările consultate. Nu se admite indicarea titlurilor care nu au fost consultate. De asemenea, toate sursele citate în textul lucrării trebuie să se regăsească în lista bibliografică. Bibliografia pentru o teză de licență trebuie să conțină minimum 25-30 de titluri, inclusiv în limbi de circulație internațională. Bibliografia se redactează în ordinea alfabetică a numelor autorilor, iar în lipsa menționării lor, în ordinea alfabetică a titlurilor. Sursele bibliografice se divizează conform limbii în care a fost redactată lucrarea (română, engleză, franceză, rusă etc.), cu păstrarea numerotării unice.

La asigurarea bibliografică a tezei se recomandă următoarele aspecte:

- utilizarea prioritară a bibliografiei recente (ultimii 5 ani);
- acordarea ponderii semnificative articolelor științifice publicate în literatura de specialitate;

⁶ Capcelea V., Cruglițchi T. Elaborarea tezelor de licență / master: indicații metodice. Bălți: Tipografia Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți, 2005. p.6.

- este inadmisibilă folosirea în calitate de surse de referință a articolelor din publicații ce nu sunt de specialitate, a informațiilor din conferințe de presă, din site-uri publicitare, de informare etc.
- indicarea corectă a surselor bibliografice în textul tezei și în bibliografia finală.

Perfectarea bibliografiei se realizează conform standardelor acceptate. (**ANEXA 7.**)

Anexele (dacă este cazul) - unul dintre componentele tezelor de licență, se redactează în funcție de necesități. Acestea conțin materiale ce completează ideile din teza de licență, la ele făcându-se referințe pe parcursul lucrării. Anexele nu se includ în textul lucrării și sunt expuse în ordinea în care sunt făcute referințe în textul de bază. Anexele se perfectează în corespundere cu rigorile existente. (**ANEXA 8.**)

Volumul tezei de licență pentru profilul umanist este de 40 - 45 pagini, fără luarea în calcul a bibliografiei și anexelor.

4. CERINȚE REFERITOARE LA REDACTAREA TEZEI DE LICENȚĂ

4.1 Exigențe privind perfectarea referințelor subpaginale/ notelor de subsol

Pentru a facilita lectura textului tezei de licență sunt redactate trimiterile la subsolul paginii. Totodată, citatele folosite trebuie să fie fundamentate și utilizate numai în acele cazuri când este necesar și oportun de a expune gândurile unui autor sau de a confirma că anume așa și nu altfel sînt fundamentate tezele. Menționăm că autorul poate fi citat numai după lucrările proprii publicate și numai în cazuri excepționale din cuvintele altora.⁷

Referințele bibliografice subpaginale din cadrul tezei de licență sunt perfectate în conformitate cu următoarele reguli:

I. Numerotarea referințelor bibliografice subpaginale se realizează cu cifre arabe, unde numărul citatului din text și numărul referinței din subsol sunt identice.

II. Când referința la o lucrare sau alta se face pentru prima dată în teză, la subsol este necesar a se da o descriere completă a lucrării, indicîndu-se și pagina respectivă a citatului.

De exemplu:

- ¹. Baltag D., Guțu A. Teoria generală a dreptului: curs teoretic. Chișinău: Reclama, 2002, p. 283. (monografii, manuale etc.)
- ². Odinoakaia I. Unele considerațiuni privind necesitatea adoptării unui Cod de securitate socială. În: Legea și viața: publicație științifico-practică, nr.4(220)/2010, p. 32. (articole de specialitate)

III. Dacă citatul imediat următor din pagina tezei este din aceeași lucrare, la numărul de rînd al referinței (în subsol) se va scrie ***Ibidem*** (prescurtat *ibid.* sau *ib*) din latină *tot acolo, în aceeași lucrare, în același loc.*

⁷ Capcelea V., Cruglițchi T. op.cit., p.13-14.

De exemplu:

1. Baltag D., Guțu A. Teoria generală a dreptului: curs teoretic. Chișinău: Reclama, 2002, p. 283.
2. Ibidem, p. 195.

IV. Lucrarea deja citată anterior în subsol, pe alte pagini ale tezei, va fi însoțită de cuvintele **Op. cit.** din latină *opera citată*.

De exemplu:

- ¹Baltag D., Guțu A. Op. cit., p. 350.

V. Dacă se fac trimiteri la câteva lucrări ale unui autor, prima referință va avea o descriere completă a lucrării citate, în conformitate cu regulile expuse anterior, iar în continuare, pe alte pagini, se va indica denumirea abreviată a lucrării respective.

De exemplu:

1. Popa N. Filosofia dreptului..., p. 69.
2. Popa N. Teoria generală a dreptului, 1992 ..., p. 157.
3. Popa N. Teoria generală a dreptului, 2002..., p. 93.

VI. Pentru a indica același autor sau pentru a evita repetarea unor date la numărul de rând al referinței (în subsol) se va scrie **Idem** din latină *același, la fel, tot așa*.

De exemplu:

1. Capcelea V. Etica juridică: manual pentru instituții de învățământ superior. Chișinău: Editura Sirius SRL, 2004, p. 23.
2. *Idem* Etica: manual pentru instituții de învățământ superior. Chișinău: Editura Arc, 2003, p. 17.

VII. Când citarea se face printr-o lucrare intermediară, referința bibliografică a originalului continuă cu referința lucrării intermediare, precedată de formula **Citat după** sau, când referința bibliografică începe cu numele autorului lucrării respective **Apud**⁸ (abreviat **ap.**) din latină *la, după*.

De exemplu:

1. *Apud* Popa N. în Dogaru I., Dănișor Gh., Dănișor D. Filosofia dreptului. Marile curente. București: Editura ALL BECK, 2002, p. 120.
2. *Citat după* Tocilescu G. Curs de procedură civilă în Ciobanu V. Tratat teoretic și practic de procedură civilă. Vol. I. București: Editura Național, 1996, p. 75.

VIII. Trimiterile la acte normative

De exemplu:

1. Legea privind drepturile copilului, nr.338 din 15.12.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.013 din 02.03.1995, art.5 alin.2.

⁸ *Apud* se folosește atunci când se citează un autor, deși nu a fost studiat în mod direct și s-a preluat o idee sau un citat din articolul respectiv, citind-o sau citindu-l în lucrarea altui autor. În această situație, lucrarea din poziția 1 va fi cea a autorului la care s-a avut acces prin studierea lucrării care este menționată după *Apud* = citat după sau prin intermediul... (ordinea cronologică)

² *Idem*, art.18 alin.4

VIII. Trimiterile practica judiciară

De exemplu:

¹ Hotărârea Curții Constituționale al Republicii Moldova nr.29 din 06.11.2017 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 38 alin. (7) din Legea instituțiilor financiare nr.550-XII din 21.07.1995, § 3.

IX. Notele de subsol se perfectează: *fontul* - Times New Roman; *mărimea fontului* - 10 pt; *spațiere* – 1 interval; nivelat după ambele câmpuri laterale; numerotarea – cifre arabe.

4.2. Exigențe de editare

Teza de licență este redactată conform următoarelor criterii:

- se editează computerizat pe hârtie albă, format A4, *pe ambele părți a foii*⁹, nivelat după ambele câmpuri laterale;
- se perfectează utilizându-se: *tipul fontului* - Times New Roman; *mărimea fontului* - 12 pt; *spațiere* - 1,5 intervale; *parametri paginii*: stânga - 25 mm, sus - 20 mm, dreapta – 15 mm, jos - 20 mm;
- se utilizează, în mod obligatoriu, literele cu diacritice specifice limbii române (ă, â, î, ș, ț și majusculele lor).
- *titlul capitolelor* sunt scrise cu litere majuscule, fără sublinieri, din pagină nouă, fiind numerotate cu cifre romane - (*mărimea fontului* - 14 pt., *bold, centrat*),
- *titlul subpunctelor / subcapitolelor* sunt scrise cu litere mici, cu excepția primei litere, fără sublinieri, fiind numerotate cu cifre arabe, în continuarea textului cu *spațierea de 2 intervale* - (*mărimea fontului* - 14 pt., *bold, centrat*);
- paginile se numerotează la mijlocul câmpului de jos, începând cu pagina de titlu și se sfârșește cu ultima pagină, fără a admite lipsa acestora sau repetarea lor, cu excepția paginii de titlu, care nu se numerotează;
- semnele de punctuație (. / ; / ? /!) sunt urmate în mod obligatoriu de un spațiu;
- nu sunt acceptate prescurtări ale cuvintelor;
- nu se admit însemnări, corijări, conturări de litere, ștersături, pete, adăugări la pagină etc.;
- se recomandă a tipări teza la imprimantă laser;
- teza se leagă prin copertare (copertă tare), în două exemplare, și se prezintă la catedra de profil, cu două săptămâni înainte de susținerea ei în fața Comisiei de licență.

⁹ Recomandări de realizare a tezei de licență și de master în Univeristatea de Stat „Alec Russo”, aprobate prin Hotărârea Senatului Universității de Stat „Alec Russo”, proces verbal nr.4 din din 09.12.2015.

4.3. Recomandări stilistice

Lucrarea trebuie redactată într-un limbaj științific adecvat domeniului de cercetare, fără greșeli gramaticale și de editare. Abordarea textului trebuie să fie metodică, ordonată. Stilul redactării trebuie să urmărească exactitate în exprimare. O expunere precisă presupune o terminologie specifică care actualizează conceptele folosite într-un mod științific riguros, fără expresii figurate, echivocuri sau negații.

Redactarea obiectivă exclude folosirea exprimărilor la persoana I, singular sau plural, a exclamațiilor, interjecțiilor, imperativelor sau vocativelor.

Claritatea presupune:

- aliniate scurte, fraze într-un limbaj științific clar și concis;
- respectarea normelor morfologice (la necesitate a consulta: www.dexonline.ro)
- utilizarea în mod obligatoriu a literelor cu diacritice specifice limbii române (ă, â, î, ș, ț). Folosirea incorectă sau lipsa diacriticelor poate duce la imprecizie, confuzie sau la exprimări caraghioase.
- evitarea frazelor lungi, confuze, a cuvintelor și expresiilor imprecise;
- evitarea neologismelor, cuvintelor străine, în special atunci când există cuvinte sau expresii echivalente în limba română;
- evitarea folosirii excesive a abrevierilor.

4.4. Exigențe etice

Lucrarea trebuie să reflecte integral munca autorului. Sursele bibliografice vor fi menționate în lista bibliografică. O cerință esențială a lucrării de licență este evitarea plagiatului.

Constituie cazuri de plagiat:

- preluarea unui text al unui alt autor, indiferent de suportul utilizat pentru publicare (*carte, revistă, pagini Web etc.*), fără utilizarea ghilimelelor și a trimiterilor bibliografice;
- compilația de fragmente din mai multe surse, fără trimiteri bibliografice clare la textele sursă;
- prezentarea unui citat dintr-un text al altui autor ca parafrază (*reinvestirea ideii sau a argumentului unui autor*), fără utilizarea semnelor convenționale de citare (*ghilimele și trimiterile bibliografice*);
- preluarea unui text fără referințe clare, cu modificarea topicii, a unor expresii din cuprinsul său și/sau inversarea unor subcapitole, capitole etc.;
- utilizarea excesivă a altor surse, în detrimentul propriului aport¹⁰.

¹⁰ Stamatini Ș. Ghid de redactare și susținere publică a tezei de licență și master. Chișinău, 2010. p. 27

5. PREZENTAREA ȘI EVALUAREA TEZEI

5.1. Procedura de admitere la susținere a tezei de licență

În termenele indicate în calendarul academic al USARB și conform orarului elaborat de Catedrele de profil, studentul prezintă teza de licență, în proporție de 50% la I-a susținere preventivă și în proporție de 90% la a II-a susținere preventivă. Dacă proiectul tezei prezentat de student la a II-a susținere preventivă corespunde rigorilor, Catedra recomandă teza și admite studentul la susținerea publică, ținând cont de obiecțiile și recomandările specialiștilor în domeniu.

În cazul în care proiectul de teză nu corespunde cerințelor indicate pentru a II-a susținere preventivă, prin decizia catedrei, teza nu este admisă spre susținerea publică.

Teza în formă definitivă, semnată de student, cu avizul conducătorului științific se prezintă la Catedră pentru admiterea la examenul de licență cu cel puțin 2 săptămâni înainte de examenul de licență.

În scopul depistării cazurilor de plagiat, de susținere repetată a aceleiași teze de licență precum și a copierii a unor pasaje integrale din diferite surse, conform deciziei Senatului USARB, studentul este obligat să prezinte teza de licență și în format electronic.

Pe CD-ul, care conține teza în format electronic se indică:

- numele și prenumele deplin al studentului și grupa academică;
- denumirea (titlul) tezei de licență;
- anul elaborării tezei de licență.

Pentru susținerea publică la teza de licență se anexează *avizul conducătorului științific al tezei (ANEXA 9)*, precum și *declarația studentului privind asumarea răspunderii (ANEXA 10)*.

5.2. Susținerea tezei de licență

Rezultatele activității de cercetare a studenților, concretizate prin lucrarea de licență, sunt supuse analizei și dezbaterilor în fața Comisiei pentru examenul de licență, în cadrul susținerii publice.

Prezentarea publică a lucrării este modalitatea de validare a capacității de înțelegere și a aptitudinilor teoretice și empirice dobândite de către student ca urmare a realizării acesteia.

Procedura susținerii tezei de licență presupune câteva *etape*:

1. prezentarea lucrării de către student;
2. întrebări-răspunsuri (studentului i se adresează întrebări din partea membrilor Comisiei pentru examenul de licență și din partea participanților la susținerea publică);
3. prezentarea avizului la teză și răspunsul studentului la obiecțiile citate;
4. discuții (intervenția celor ce doresc să se pronunțe pe marginea problemelor discutate);

5. cuvântul de încheiere al studentului.

Studentului i se oferă, *pînă la o oră academică*, pentru susținerea publică a tezei de licență.¹¹

În scopul utilizării eficiente a timpului rezervat prezentării, se recomandă ca studentul să elaboreze un plan de expunere a raportului, care ar conține date privind:

- *actualitatea și importanța temei de cercetare;*
- *scopul și obiectivele lucrării;*
- *baza științifico-metodologică;*
- *rezultatele cercetării;*
- *contribuția proprie;*
- *concluzii și recomandări.*

Se încurajează realizarea prezentării în Power Point (cu un număr maxim de 10-15 slide-uri).

După prezentarea conținutului tezei de licență, studentul răspunde la întrebările membrilor comisiei și a celor prezenți. Răspunsurile studentului la întrebările acordate trebuie să fie succinte, clare și în conformitate cu întrebările formulate. Răspunsurile complete și concrete influențează pozitiv nota pentru aprecierea probei de susținere a tezei de licență.

Nota finală va depinde atât de conținutul lucrării de licență, cât și de calitatea prezentării și răspunsurile la întrebări, de aceea absolvenții trebuie să acorde o atenție maximă acestor aspecte.

Studentii apreciați cu note negative nu au dreptul la susținerea repetată în timpul sesiunii curente. Susținerea repetată a tezei se admite doar în sesiunea următoare a examenului de licență.

5.3. Evaluarea tezei de licență

Evaluarea tezei de licență se efectuează în exclusivitate de către membrii Comisiei pentru examenul de licență în rezultatul audierii prezentării tezei în ședință publică. Nota propusă de conducătorul științific este orientativă. Nota finală reprezintă media aritmetică a notelor membrilor Comisiei, care se stabilește de comun acord la ședința închisă a Comisiei pentru examenul de licență.

Pentru stabilirea notei se vor avea în vedere următoarele *criterii de evaluare*:

1. Complexitatea și nivelul conținutului științific al lucrării;
2. Capacitatea de sinteză și gradul de competență dovedit de către student;
3. Structura lucrării analizate;
4. Valoarea și relevanța referințelor bibliografice studiate;

¹¹ Pct.37 din Regulamentul-cadru privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, nr. 1047 din 29.10.2015.

5. Utilizarea metodologiei de cercetare și argumentarea motivației cercetării;
6. Valoarea rezultatelor obținute ca urmare a cercetării desfășurate;
7. Capacitatea de a prezenta în fața membrilor comisiei a lucrării elaborate;
8. Gradul și capacitatea de a răspunde la întrebările adresate de către membrii Comisiei;
9. Respectarea prevederilor prezentului ghid și a cerințelor formulate de catedră și cadrele didactice coordonatoare.

Teza de licență se evaluează în mod distinct cu note, în baza scalei de notare de la ”10” la ”1”, nota minimă de promovare fiind ”5”.

Cu note mari sunt apreciate tezele care corespund următoarelor cerințe:

- sunt îndeplinite în mod independent;
- elucidează corect problema centrală a temei;
- desfășoară pe deplin toate problemele abordate;
- conțin comentarii, puncte de vedere, recomandări proprii ale studentului;
- conțin un material practic bogat și o tratare corectă a acestuia;
- este susținută în fața comisiei în modul stabilit.

Obținerea, unei note mai mici decât ”5”, la teza de licență, este calificată drept nepromovarea examenului de licență. În cazul când, teza de licență a fost apreciată cu o notă sub „5”, Comisia pentru examenul de licență decide dacă aceeași lucrare, după rectificările necesare, poate fi prezentată la o susținere repetată sau este necesară modificarea temei tezei de licență.

Studentii au dreptul să conteste decizia Comisiei de licență. Cererile pentru contestații se depun, în scris, la secretarul Comisiei pentru examenul de licență, în termen de maximum 24 ore de la comunicarea rezultatelor, fiind înregistrate de către secretar în Registrul de evidență a proceselor-verbale.

Contestațiile vor fi examinate de către Comisia de licență, în termen de 48 de ore de la depunerea acesteia, sub supravegherea Comisiei de supraveghere. Comisia pentru examenul de licență, după reexaminarea tezei de licență, decide schimbarea sau nu a notei prin creșterea sau prin micșorarea acesteia. Decizia Comisiei rămâne definitivă.

În cazul în care absolventul nu a susținut teza de licență în sesiunea stabilită, acesta are dreptul să o susțină repetat, de cel mult două ori în următorii 5 ani, cu suportarea de către student a cheltuielilor de examinare, stabilite de USARB. La a doua susținere, studentul va solicita reconfirmarea sau modificarea temei tezei de licență, cu cel puțin 6 luni până la începerea examenului de licență, prin depunerea cererii pe numele rectorului, avizată de către șeful catedrei și decanul facultății.

6. ANEXE

ANEXA 1. Cerere privind aprobarea temei tezei de licență

Șefului Catedrei de _____

Subsemnat (ul/a), _____,
student (ul/a) anului _____, gr. _____, specialitatea _____, rog să aprobați tema
tezei de licență:

Solicit în calitate de conducător științific dl/dna

(nume, prenume, grad științific, titlu științifico- didactic)

Data _____

(semnătura studentului)

Telefonul de contact al studentului _____

adresa de e-mail a studentului _____

Se desemnează în calitate de conducător științific _____

(nume, prenume, titlul)

Data: _____

(semnătura Șefului de catedră)

Data: _____

(semnătura conducătorului științific)

ANEXA 2. Planul calendaristic de executare a tezei de licență

_____ (Numele, prenumele studentului)

Tema tezei de licență _____

confirmată prin Ordinul rectorului USARB nr. _____ din „_____” _____ 20_____

Termenul limită de prezentare a tezei de licență _____ la Catedra de drept _____

Etapele executării tezei de licență:

Nr. d./o.	Etapele	Termenul de realizare	Observațiile conducătorului	Viza de executare
1.	Stabilirea obiectivelor și aprobarea planului provizoriu al tezei de licență			
2.	Studierea surselor bibliografice			
3.	Aprobarea planului tezei			
4.	Culegerea materialelor practice			
5.	Elaborarea și prezentarea capitolului I			
6.	Elaborarea și prezentarea capitolului II			
7.	Elaborarea și prezentarea capitolului III			
8.	Formularea concluziilor și a recomandărilor			
9.	Susținerea preventivă I a tezei de licență			
10.	Susținerea preventivă II a tezei de licență			

Student (ul/a) _____
(semnătura)

Nota

Conducătorul științific:

Semnătura:

ANEXA 3. Foaia de titlu (model)

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI

FACULTATEA DE DREPT ȘI ȘTIINȚE SOCIALE

CATEDRA DE DREPT _____

(Times New Roman, bold, 14 pt., centrat)

TEMA TEZEI DE LICENȚĂ

(Times New Roman, bold, 18 pt., centrat)

TEZĂ DE LICENȚĂ

(Times New Roman, bold, 16 pt., centrat)

Autor:

Student (a/ul) grupei _____,

Prenume NUME

(semnătura)

Conducător științific:

Prenume NUME,

grad științific, titlu științifico-didactic

(semnătura)

Consultant științific: (dacă este cazul)

Prenume NUME,

grad științific, titlu științifico-didactic

(semnătura)

BĂLȚI – 2017

ANEXA 4. Verso foii de titlu

Discutată și recomandată pentru susținere

la Ședința Catedrei de drept _____,

proces-verbal nr. _____ din _____

Șeful Catedrei **Numele PRENUMELE** _____,

gr. științific, titlul șt.-didactic

ANEXA 5. CUPRINS (model)

Introducere	4
CAPITOLUL I – CARACTERISTICA GENERALĂ A AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE	8
1.1 Analiza noțiunii de autoritate publică locală.....	8
1.2 Clasificarea autorităților publice locale.....	12
1.3 Europenizarea administrației publice locale.....	18
CAPITOLUL II – ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE	22
2.1 Regimul juridic aplicabil autorităților publice locale.....	22
2.2 Analiza funcționalității și structurii organizatorice a autorităților publice locale.....	27
CAPITOLUL III – AUTORITĂȚILE PUBLICE LOCALE DIN MUNICIPIUL BĂLȚI: PARTICULARITĂȚI ȘI DIFICULTĂȚI	32
3.1 Particularitățile administrației publice locale din mun. Bălți.....	32
3.2 Consiliul mun. Bălți: atribuții și funcționalitate.....	35
3.3 Dificultăți și tendințe noi în activitatea administrației publice locale din mun. Bălți.....	39
Concluzii și recomandări	42
Bibliografie	45
Anexe	50

ANEXA 6. Lista abrevierilor (*model*)

al. - aliniat

Art. – articol

AEK – Armata de eliberare din Kosovo

CCNC – Comunitate Cerchesă Nord-Caucaziană

CtEDO – Curtea Europeană a Drepturilor Omului

CICR – Comitetul Internațional al Crucii Roșii

CIJ – Curtea Internațională de Justiție

CNA – Consiliul Nord Atlantic

CPI – Curtea Penală Internațională

FMC – Federația Musulmano-Croată

ICNUR – Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați

LA – Liga Arabă

NATO – Organizația Tratatului Atlanticului de Nord

OIM – Organizația Internațională a Muncii

ONG – Organizație non-guvernamentală

ONU – Organizația Națiunilor Unite

OSA – Organizația Statelor Americane

OSCE – Organizația de Securitate și Cooperare din Europa

p. - pagina

par.- paragraful

pct. – punctul

RCA – Republica Centrafricană

RFI – Republica Federativă Iugoslavia

RM – Republica Moldova

ANEXA 7. Asigurarea bibliografică a tezei

1. Reguli privind asigurarea bibliografică a tezei

- Bibliografia tezei de licență este prezentată în ordinea alfabetică a primului element, după autori, iar în lipsa menționării acestora, după titlul lucrărilor incluse în lista bibliografică.
- Sursele bibliografice se vor diviza conform originii (română, rusă, engleză etc.), cu păstrarea numerotării unice.
- Dacă utilizăm mai multe lucrări ale unui autor apoi le expunem în dependență de anul ediției începând de la ediția inițială și continuând cu operele apărute ulterior.
- Fiecărei referințe bibliografice i se atribuie un număr de ordine urmat de punct [.]
- Fiecare element al referinței bibliografice trebuie clar separat de elementul următor printr-un semn de punctuație (punct, virgulă, liniuță etc.)
- Actele normative și practica judiciară vor fi incluse în compartimente distincte ale bibliografiei, fiind prezentate: după forța juridică (inițial cele internaționale, apoi cele interne), sau ordine alfabetică.

2. Modele de perfectare a bibliografiei

Acte normative:

1. Pactul internațional privind drepturile civile și politice, adoptat la 16.12.1966. În: Tratatate internaționale, vol. I, 1998.
2. Convenția privind drepturile copilului, adoptată la 20.11.1989. // [On-line]: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=356341>. (Accesat pe 11.11.2017).
3. Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor, adoptată la 23.05.1969. În: Tratatate internaționale la care Republica Moldova este parte. Chișinău: Moldpres, vol. 4, 1998. p.53-86.
4. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, nr. 225-XV din 30 mai 2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 111-115/451 din 12.06.2003.
5. Legea privind drepturile copilului, nr.338 din 15.12.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.013 din 02.03.1995.
6. Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, nr. 45-XVI din 01.03.2007 // [On-line]: <http://lex.justice.md/md/327246/> (Accesat pe 29.07.2017).
7. Hotărârea pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, nr.165 din 21.03.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.85-91 din 24.03.2017.

Practica judiciară:

1. Hotărârea CtEDO din 28.11.2017 în cauza nr. 40614/14 *Valentin Baștovoï c. Republicii Moldova*. [On-line]: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":\["001-178905"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{) (Accesat pe 30.11.2017).
2. Hotărârea Curții Constituționale al Republicii Moldova nr.34 din 08.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a art.87 alin. (1) din Codul muncii nr.154-XV din 28.03.2003. [On-line]: <http://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=641&l=ro> (Accesat pe 20.12.2017).
3. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova de modificare și completare a Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 35 din 24.10.2003 „Cu privire la practica judiciară de aplicare a unor prevederi ale Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice”. // [On-line]: http://jurisprudenta.csj.md/db_hot_expl.php (Accesat pe 19.12.2017).

Manuale, monografii:

1. Burian A. și alții. Drept internațional public. Ediția a III-a (revăzută și adăugită). Chișinău, 2009. 649 p. (*dacă sunt mai mult de trei autori*)
2. Romandaș N., Proca L., Odinoakaia – Negură I. Dreptul protecției sociale. Chișinău: “Foxtrot” SRL, 2011.382 p.
3. Țarălungă V. Particularitățile protecției internaționale a drepturilor copilului. Bălți: ”Tipografia din Bălți” SRL, 2012. 325 p.
4. Васильев Е.А., Комаров А.С. Гражданское и торговое право зарубежных государств. Том I. Москва: Международные отношения, 2004. 560 с.
5. Федоров Г.К. Теория государства и права: Учебник. Кишинев: Концерн Пресса, 1998. 531 с.

Capitole din monografii și culegeri:

1. Buckland B. Human Trafficking and Smuggling: Crossover and Overlap. În: Friesendorf C. Strategies against Human Trafficking: The Role of the Security Sector. Vienna, 2009. p.137-166.
2. Odinoakaia-Negură I. Pensia de urmaș. Indemnizații acordate familiilor cu copii. În: Romandaș N., Proca L., Odinoakaia – Negură I. Dreptul protecției sociale. Chișinău: “Foxtrot” SRL, 2011.p. 147-154.
3. Țarălungă V. Implementarea normelor internaționale în materia drepturilor copilului în Republica Moldova: probleme teoretico-practice. În: Implementarea normelor dreptului internațional în legislația națională a Republicii Moldova. Red.- coord.: A. Burian. Chișinău: CEP USM, 2011. p. 258-281.

4. Халиков А. Н. Вопросы соблюдения прав и свобод человека в деятельности следователя. În: Проблемы правовой защиты общечеловеческих ценностей в современной России. Уфа, 2005, ч. 3. с. 128 - 137.

Articole în reviste de specialitate:

1. Boca S. Conversiunea ca modalitate de înlăturare a efectelor nulității actului juridic civil. În: Revista Națională de Drept, nr. 6, 2012. p. 56-60.
2. Odinoaka I. Unele considerațiuni privind necesitatea adoptării unui Cod de securitate socială. În: Legea și viața: publicație științifico-practică, nr.4(220)/2010, p. 30-33.
3. Țarălungă V., Frunze I. Configurația Conflictului Transnistrean în dreptul internațional umanitar. În: Revista Moldovenească de Drept Internațional și Relații Internaționale, nr.4, 2010. p. 28-43.

Teze ale comunicărilor la congrese, conferințe, simpozioane, culegeri (naționale / internaționale):

1. Botnari E. Drepturile copilului în lumina Cartei privind drepturile fundamentale a Uniunii Europene. În: Analiza reglementărilor naționale și internaționale în materia drepturilor copilului. Materialele Conferințelor științifice ”Protecția drepturilor copilului pe plan intern și internațional” (Bălți, 10 decembrie 2011) și ”Avantajele și dezavantajele aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană” (Bălți, 11 mai 2012). Bălți: ”Tipografia din Bălți” S.R.L., 2012. p. 109-117.
2. Petraru R. A. The principle of non-discrimination and protection of the rights of national minorities in Romania. În: Materialele Conferinței științifice internaționale „Societatea întemeiată pe cunoaștere. Norme, valori și repere contemporane” (Târgoviște, 10-12 iunie 2011). București: Universul Juridic, 2011. p. 205-211.

Autoreferate, teze:

1. Botnari E. Principiile dreptului: aspecte teoretico-practice. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2004. 138 p.
2. Gheorghieș A. Particularitățile aplicării măsurilor preventive în privința minorilor. Autoreferat al tezei de doctor în drept. Chișinău, 2012. 31 p.

Alte surse:

1. Anuarul statistic al Republicii Moldova. Chișinău, 2005. 560 p.
2. Production: Yearbook 2003. Vol. 57, 2003. Rome: FAO, 2004. 260 p.

Webografie:

[On-line]: <http://www.cdep.ro> (accesat pe 12.07.2017)

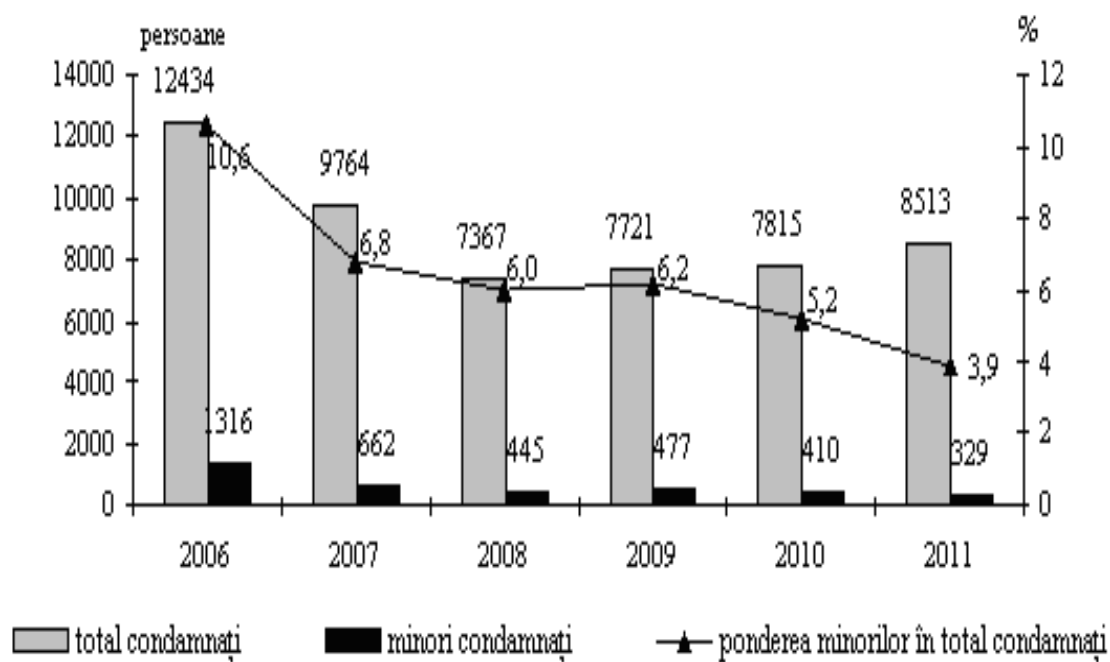
[On-line]: <http://www.mpsfc.gov.md> (accesat pe 28.01.2017)

ANEXA 8. Modele de perfectare a anexelor

Anexa__

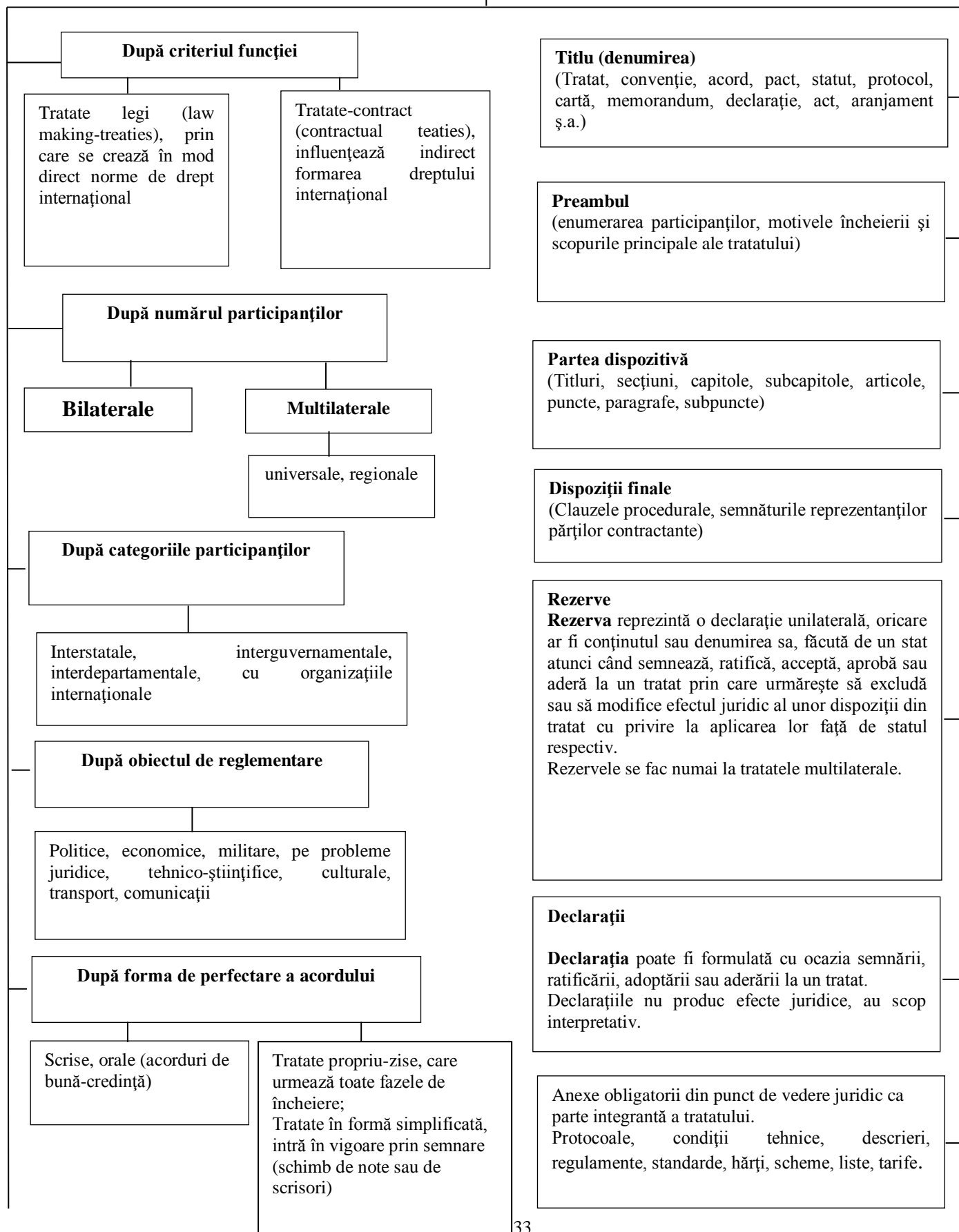
Procedura în fața Curții de Justiție Europene		
Acțiuni directe și recursuri		Cereri de pronunțare a unei hotărâri preliminare
Procedura scrisă		
<p>Cererea introductivă Comunicarea cererii introductive pîrîtului, de către grefă</p> <p>Comunicarea acțiunii în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (seria C) (Măsurile provizorii) (Intervenția) Memoriul în apărare (Excepția de inadmisibilitate) (Replica și duplica)</p>	<p>(Cererea de asistență judiciară) Desemnarea judecătorului raportor și a avocatului general</p>	<p>Decizia de trimitere a instanței naționale Traducerea hotărârii în celelalte limbi oficiale ale Uniunii Europene Comunicarea întrebărilor preliminare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (seria C) Notificarea către părțile în litigiu, statele membre, instituțiile comunitare, statele membre ale SEE și Autoritatea de Supraveghere a AELS. Observațiile scrise ale părților, ale statelor și ale instituțiilor</p>
<p>Judecătorul raportor întocmește raportul preliminar Reuniunea generală a judecătorilor și a avocaților generali Trimiterea cauzei spre examinare unui complet de judecată (Măsurile de cercetare judecătorească)</p>		
Faza orală		
<p>(Sedința; raportul de ședință) (Concluziile avocatului general) Deliberarea judecătorilor HOTĂRÂREA</p>		

**NUMĂRUL MINORILOR CONDAMNAȚI ÎN REPUBLICA MOLDOVA
(PERIOADA 2006- 2011)**

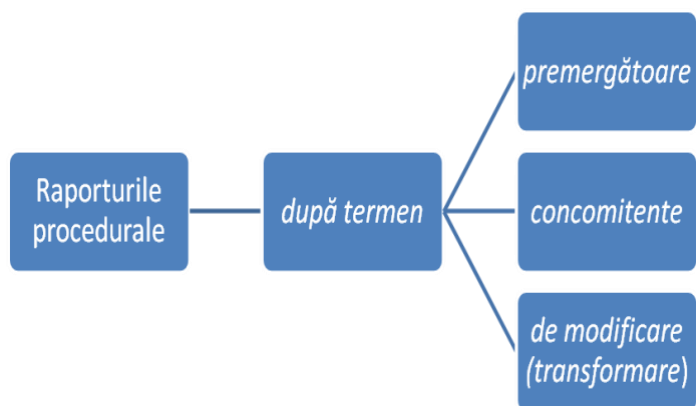

Sursa anexei: [on-line] <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=3775>

Clasificarea tratatelor internaționale

Clasificarea raporturilor procedurale de protecție socială

Sursa anexei: I. Odinoakaia. Locul și rolul dreptului protecției sociale în sistemul de drept al Republicii Moldova. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2010. p. 202.

Judecătoria Botanica mun. Chișinău
Adresa juridică: mun Chișinău, str. N. Zelinschi, 13.MD

Reclamant: [REDACTED]

Domiciliu: _____

Telefon _____

Email _____

Pîrît: [REDACTED]

Domiciliu: _____

Telefon _____

Email _____

Intervenient accesoriu: Direcția pentru protecția Drepturilor
copilului sect. Botanica
în interesul copilului minor

Adresa juridică: mun. Chișinău, str. Teilor, 10.

Telefon _____

Email _____

CERERE DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ

(privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului și încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor)

În fapt, sunt căsătorită cu pîrîtul, [REDACTED]. Căsătoria a fost înregistrată la 02.11.2008 de către Primăria s. Sofia, r. Drochia. Din căsătoria nominalizată s-a născut copilul, [REDACTED]. Aceasta este prima mea căsătorie.

În ultimul an de căsătorie în viața noastră s-a creat o atmosferă insuportabilă, de neînțelegeri, deseori degenerând în agresiune verbală și fizică. Incompatibilitatea caracterelor și viziunile contrarii asupra modului și principiilor de conviețuire, în contextul destrămării prin plecarea pîrîtului la muncă în or. Moscova, Federația Rusă, m-au condus la convingerea fermă privind imposibilitatea păstrării familiei noastre.

În fapt, încă de la începutul vieții de familie, pîrîtul a manifestat o atitudine neglijentă față de principiile și valorile unei familii tradiționale. **Motivale cererii de chemare în judecată sunt neînțelegerile apărute în cuplul nostru, manifestate prin** existența intereselor contradictorii ce au degenerat în agresiuni verbale și fizice. Consider că violența în familie constituie un motiv temeinic de desfacere a căsătoriei, a cărei continuare nu mai este posibilă din punctul meu de vedere.

Conform art. 2 din Codul Familiei al Republicii Moldova, relațiile familie sunt guvernate inclusiv de principiul sprijinului reciproc moral și material, ale fidelității conjugale și soluționării pe cale amiabilă a tuturor problemelor vieții familiale, principii ce lipsesc cu desăvârșire în relația noastră conjugală.

În această situație consider inoportună menținerea familiei, eșuînd toate căile de împăcare, fapt pentru care solicit instanței de judecată desfacerea căsătoriei încheiate între noi.

Reieșind din considerentul că motivul divorțului este violența în familie, confirmată prin ordonanța de protecție pentru subsemnata, în temeiul Legii nr. 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, la data de 15.10.2013, **solicit ca căsătoria noastră să fie desfăcută fără acordarea unui termen de împăcare.**

Potrivit prevederilor art. 63 CF al RM în cazul cînd părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților.

În contextul în care eu și pîrîtul nu am ajuns la consens cu privire la determinarea locului de trai al copilului nostru [REDACTED] am formulat prezenta cerere către instanța de judecată.

Pînă în prezent, pîrîtul a manifestat atitudine rezervată și indolentă față de creșterea, educarea și supravegherea copilului nostru, sarcina aceasta revenind în exclusivitate subsemnatei. Datorita acestui fapt copilul îmi este foarte atașat și consider că este în interesul lui de a locui în continuare împreună cu mine. Mai mult ca atît cred că pîrîtul nici nu are posibilitate să îl crească și să-l educe de unul singur, conform standardelor de educare. Din aceste considerente solicit a stabili domiciliul fiului nostru minor cu subsemnata, pînă la împlinirea vîrstei de 18 ani.

Conform prevederilor art. 74 din CF al RM părinții sînt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material.

Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă.

Dacă lipsește un atare contract și părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare.

Întrucît între subsemnata și pîrîtul nu a fost încheiat un contract privind plata pensiei de întreținere a copilului am depus prezenta cerere în instant de judecată.

Legislația în vigoare și anume art. 76 din CF al RM stipulează că în cazurile cînd părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile, instanța judecătorească poate să stabilească quantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar. Quantumul sumei bănești fixe încasate se determină de instanța judecătorească, ținîndu-se cont de starea materială și familială a părților, de alte circumstanțe importante și păstrîndu-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Reieșind din considerentul că pîrîtul are venituri stabile sau fluctuabile, pentru că lucrează la construcții în Federația Rusă, solicit a stabili quantumul pensiei de întreținere în sumă fixă, în mărime de **1500 lei lunar**.

Conform certificatului nr. 20-06/454 din 10.12.2012 eliberat de Biroul Național de Statistică valoarea minimului de existență pentru un copil în II trimestru anul 2012, în mediul urban a constituit suma de **1716,1 lei**.

Deși este destinată a satisface, în primul rînd, nevoile alimentare ale copilului, obligația legală de întreținere a copilului, este mult mai complexă decît o simplă îndatorire alimentară, pentru că are menirea de a procura celui îndreptățit resursele necesare împlinirii și a altor trebuințe, precum cele privind asigurarea unei instruiri corespunzătoare, a unei locuințe, a tratamentelor medicale, în asemenea condiții considerăm că suma de **1500 lei** este rezonabilă pentru a acoperi proporțional cheltuielile de întreținere a copilului.

Potrivit prevederilor art. 39 alin (4) din CPC al RM acțiunea pentru plata pensiei de întreținere și acțiunea pentru constatarea paternității pot fi intentate și în instanța de la domiciliul reclamantului.

În conformitate cu prevederile art. 4 alin (3) din Legea taxei de stat Nr.1216-XII din 03.12.92 sînt scutiți de plata taxei de stat în instanțele judecătorești, reclamantii în acțiunile de încasare a pensiei alimentare.

Reieșind din prevederile legale enunțate și din circumstanțele de fapt solicităm instanței a aprecia necesitățile de întreținere a copilului [REDACTED] și a admite acțiunea.

În conformitate cu prevederile **art. 3 alin (1) din Convenția ONU internațională cu privire la protecția drepturilor copilului** în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie ca sunt luate de instituții publice sau private de ocrotiri sociale, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, **interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.**

Concomitent, rog ca cheltuielile de judecată să fie puse pe seama pîrîtului deoarece în prezent toate cheltuielile de întreținere a copilului sunt puse pe seama mea.

Litigii patrimoniale la moment nu avem.

În drept, îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 39, 166, 167 din Codul de procedură civilă a Republicii Moldova, art. 2, 33, 35, 37, 38, 63, 74, 75, 76 din Codul Familiei al Republicii Moldova.

Reieșind din circumstanțele de fapt și de drept prezentate mai sus

SOLICIT

1. Să fie admisă cererea integral;
2. Să fie desfăcută căsătoriei încheiată între subsemnata [REDACTED] și pârâtul [REDACTED], înregistrată sub nr. 17 la data de 02.11.2008 de către Primăria s. Sofia, r. Drochia.
3. Să fie stabilit domiciliul copilului minor [REDACTED] cu subsemnata [REDACTED], pînă la atingerea vârstei de 18 ani.
4. Să fie încasată de la pârâtul [REDACTED], în folosul subsemnatei [REDACTED], a pensiei de întreținere pentru copilul minor [REDACTED], în sumă bănească fixă, în mărime de **1500 lei/lună** din salariul și/sau din alte venituri, pînă la atingerea majoratului.
5. Încasarea de la pârât în folosul subsemnatei a cheltuielilor de judecată.

Anexez la prezenta acțiune, pe care o depunînd trei exemplare, unul pentru instanță, unul pentru pârât, unul pentru autoritatea tutelară, următoarele acte ce confirmă pretențiile invocate:

1. Certificatul de căsătorie;
2. Copia buletinului de identitate [REDACTED];
3. Copia buletinului de identitate [REDACTED];
4. Copia certificatului de naștere a copilului [REDACTED];
5. Copiaraportului de expertiză medico-legală;
6. Copia ordonanței de protecție;
7. Certificatul nr. 20-06/454 din 10.12.2012 eliberat de Biroul Național de Statistică;
8. Copia certificatului de salariu;
9. Certificat de componență a familiei eliberat de Primăria s. Sofia, r. Drochia.
10. Dovada achitării taxei de stat.

[REDACTED] _____ data _____

ANEXA 9. Avizul – tip al conducătorului științific la teza de licență

**AVIZ
la teza de licență cu tema**

elaborată de student (ul/a)_____

conducătorul tezei de licență_____

În aviz conducătorul urmează să se axeze pe evaluarea realizării următoarelor criterii:

- Actualitatea temei cercetate și gradul de realizare a obiectivelor conturate;
- Complexitatea și nivelul conținutului științific al lucrării;
- Capacitatea de sinteză și gradul de competență dovedit de student;
- Structura lucrării avizate;
- Valoarea și relevanța referințelor bibliografice studiate;
- Utilizarea metodologiei de cercetare și argumentarea motivației cercetării;
- Valoarea rezultatelor obținute ca urmare a cercetării desfășurate;
- Respectarea prevederilor ghidului privind elaborarea tezelor de licență și a cerințelor formulate de catedră și conducătorul științific.

Se propune admiterea / respingerea tezei de licență pentru a fi prezentată la susținerea publică în fața Comisiei pentru susținerea tezelor de licență.

Data:_____

Semnătura:_____

ANEXA 10. Declarația privind asumarea răspunderii (model)

Declarația privind asumarea răspunderii

Pentru tezele de licență elaborate în limba română

Subsemnat (ul/a), _____, declar pe proprie răspundere că materialele prezentate în teza de licență sun rezultatul propriilor cercetări și realizări științifice. Conștientizez că, în caz contrar, urmează să suport consecințele în conformitate cu legislația în vigoare.

Semnătura: _____

Data: _____

Декларация об ответственности

Pentru tezele de licență elaborate în limba rusă

Нижеподписавшийся, _____, заявляю под личную ответственность, что материалы предоставленные в лицензионной работе, являются результатами личных научных исследований и разработок. Осознаю, что в противном случае, буду нести ответственность в соответствии с действующим законодательством.

Подпись: _____

Дата: _____

8. BIBLIOGRAFIA

1. Codul Educației al Republicii Moldova, nr.152 din 17.07.2014.
2. Planul-cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III - Doctorat), aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 1045 din 29.10.2015.
3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, nr.482 din 28.06.2017.
4. Regulamentul de organizare a studiilor în învățământul superior în baza Sistemului Național de Credite de Studiu, aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 1046 din 29.10.2015.
5. Regulamentul-cadru privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență, aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 1047 din 29.10.2015.
6. Cadrul Național al Calificărilor al Republicii Moldova și Cadrul Național al Calificărilor pentru învățământul superior pe domenii de formare profesională, aprobate prin Ordinul Ministerului Educației nr. 934 din 29.12. 2010.
7. Ghid privind perfectarea tezelor de doctorat și a autoreferatelor. Aprobat prin Hotărârea Comisiei de Atestare a CNAA, Nr.AT03/11 din 23 aprilie 2009. Chișinău, 2009// [on-line] http://www.cnaa.acad.md/files/normative-acts/normative-acts-cnaa/normative-acts-cnaa-attestation/guide_thesis/guide_thesis.pdf (accesat pe 27.03.2017)
8. Recomandări de realizare a tezei de licență și de master în Universitatea de Stat „Alec Russo”, aprobate prin Hotărârea Senatului Universității de Stat „Alec Russo”, proces verbal nr.4 din 09.12.2015.
9. Capcelea V., Cruglițchi T. Elaborarea tezelor de licență / master: indicații metodice. Bălți: Tipografia Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, 2005. 27 p.
10. Cotelnic A. și alții. Ghid privind elaborarea și susținerea tezei de licență. Chișinău, 2010. 32 p.
11. Duca M. și alții. Cerințe privind elaborarea, prezentarea și evaluarea tezelor de licență și de master (ghid metodic). Chișinău, 2012. 32 p.
12. Rotaru L., Hămuraru M. Ghid metodic pentru perfectarea tezelor de licență / master. Universitatea de Stat din Moldova. Chișinău, 2012. 27 p.
13. Stamatini Ș. Ghid de redactare și susținere publică a tezei de licență și master. Chișinău, 2010. 70 p.
14. Țapoc V., Capcelea V. Cercetarea științifică. Manual pentru facultăți socioumanistice. Chișinău: Editura Arc, 2008. 312 p.